

akvarellspegeln

Information från Vänföreningen Nordiska Akvarellmuseet, maj 2004

Vårliga hälsningar till alla Vänner!

Tack för visat förtroende för mig att fortsätta som ordförande för föreningen! Årsmötet var välbesökt. Styrelsens förslag att lämna tjugotusen kronor till museet klubbades snabbt.

På mitt förslag går femton tusen kronor till inköp och installation av teknisk utrustning för att aktivera den hörslinga som finns i huset. Hjälpfrämjandets motion till förra årsmötet har härmed fått en positiv lösning. Vi hoppas att det blir en bra gåva för alla som vill lyssna till guider och föreläsare.

När bladet kommer ut är sommarens utställning "Anders Zorn" öppnad. Den

invigs av statsminister Göran Persson. Inför Zorn-utställningen har vår volontärutbildning haft två genomgångar. Vi fördubblar antalet volontärer under juli månad.

Ta vägen förbi Tjörn och museet när du är ute på din semesterresa!

Vårliga hälsningar från ett vår fagert Tjörn med björkens ljusa grönskimmer i dalarna och fullt av prunkande vårblommor.

Välkommen hit i sommar önskar

Birgitta Norrgren

I detta nummer

- Ordföranden har ordet
- Konstresan till Köpenhamn
- Tema Zorn
- Styrelsen
- Notiser

Nästa nummer kommer i september 2004.

Möte med kreativa konstmuseer

Kreativa utställningar kunde vara mottot för vänföreningens resa till Malmö och Köpenhamn i april. Vi fick stifta bekantskap med såväl skånska modernister som danska konstnärer av idag.

Disparat grupp

Vi kan tacka Herman Gotthard för att vi fick njuta av utställningen "De tolv" i Malmö Konstmuseum. Han var mecenat och konstsamlare och donerade sin samling till Malmö Konstmuseum vid sin död.

Noaks ark av Emil Johanson-Thor från 1931.

"De tolv" var en grupp skånska modernister, födda 1879–1897, med starkt varierande bakgrund. Det som förenade dem var deras reslust, och de utbildade sig alla i Europa. De influerades av tidens strömningar och kom att representera det nya i Skånes konstvärld. Deras gemensamma utställning 1924 blev en succé.

Gruppen saknade emellertid gemensam målsättning, och den splittrades 1934 efter en sista utställning. I år sammanfördes deras verk på nytt i Malmö.

Nytt och gammalt

Statens Museum for Kunst har tagit ett nytt grepp i takt med nutidens intresse för installationer.

I samband med museets 250-årsjubileum inbjöds 27 av Danmarks mest framstående konstnärer att utmana konstnärer i museets utställningar. Nya spännande dialoger tvärs över tid och rum blev resultatet.

Man kan beskåda Hein Heinsens skulpturer i dialog med barockmålningar av Rubens och Jordaens, Erik Steffensens fotografier i samspel med verk av Kirkeby och Claus Carstensens installation i Gerhard Richter-salen. Michael Kvium (vars akvareller visas på Nordiska Akvarellmuseet i november) utmanar de nordiska symbolisterna.

Rune Niklasson

Michael Kvium gick i clinch med nordisk symbolism.

Anders Zorn – akvarellisten

Pojken med vattenfärgerna har Anders Zorn kallats. Orden fångar något av ursprunget och spänningen i livshistorien hos den oäkta bondpojken från Mora som blev en av Sveriges mest internationellt framgångsrika konstnärer.

Under uppväxtåren på småbruket i Dalarna fanns mycket liten tillgång till konstnärsmaterial men Grudd Anders, som han kallades i barndomen, visade ändå tidigt talang för avbildning. Han lärde sig tidigt använda täljkniven och skar hästar och figurer i trä. När det någon gång fanns papper, ett omslagspapper eller baksidan på breven från hans mor, så tecknade han också gärna med blyerts.

Det är när Zorn i femtioårsåldern börjar skriva ner sina minnesanteckningar som minnet av vattenfärgerna kommer fram. Han är en etablerad konstnär och använder tiden på några av de långa båtresorna till USA för att skriva ner sina hågkomster till eftervärlden. Där berättar han om hur hans mor en sommar kom hem från säsongsarbetet i Stockholm med en låda med små hårda vattenfärgsknappar. Den vuxne Zorn minns barnets fascination inför mötet med färgernas värld och glädjen i att kunna återge björkens grönska och stugans röda färg.

Om dessa vattenfärger hade något inflytande på det faktum att det var akvarellen som Zorn först av allt gjorde till sin teknik är svårt att veta. Däremot är det klart att den minnesutställning med den svenske världsresenären och konstnären Egron Lundbergs livsverk som visades i Stockholm 1876 påverkade den sextonårige Zorn. Han gick sitt första år på Konstakademien, och de mer än femhundra akvarellerna i utställningen imponerade stort på honom.

Under åren på Konstakademien deltog Zorn i alla de obligatoriska kurserna och i måleriklasserna lärde han sig grunderna i oljemåleri.

Att han ändå främst kom att arbeta med akvarell hade antagligen både med lust och nödvändighet att göra. Akvarell-

*Självporträtt, 1882
Nationalmuseum Stockholm*

len var en förhållandevis billig teknik som gick att arbeta med på små utrymmen som inackorderingsrum och var även ett arbetsmaterial som enkelt kunde tas med till beställare. När han på elevutställningen 1880 visade bilden av en ung kvinna i sorg fick han något av ett publikt genombrott. I tidningsrecensionen kommenterades hans skickliga akvarellteknik och det skapade en efterfrågan som gjorde att han utvecklade sitt måleri ytterligare. Genom att arbeta med en blandning mellan den transparenta akvarellen och den täckande gouachen kunde han skapa bilder som låg oljemåleriet nära, men som samtidigt tillvaratog akvarellfärgens vackra genomskinliga effekter.

När Zorn lämnar Stockholm och reser ut i Europa för att arbeta och lära, följer han i Egron Lundbergs fotspår. Till skillnad från sina akademiskamrater reser han inte direkt till Paris

utan gör först England, akvarellens hemland, till sin bas. Under studieresor söker han efter folklivsmotiv bland exotiska miljöer och färgstarka människor.

Han arbetar mycket med beställningar av porträtt men också med motiv för utställningar och salonger. Utifrån det som förväntades av salongsmåleriet arbetade han i dessa bilder ofta med anekdotiska, lätt sentimentala och känslöväckande motiv. Det kunde vara bilder av moderskärlek mellan en fattig zigenarmor och hennes barn, kurtis bland dalfolk eller en romantisk roddtur på Themsen. I dessa bilder var hans akvarellteknik ofta kontrollerad och detaljerad. I skisser av hav och landskap och i en del av sina porträtt började han experimentera och lät vattnets flöde, stänk och vått i vått-effekter få större utrymme.

Under det sena 1880-talet händer mycket i Zorns liv och konst. Efter åren i England gifter han sig 1886 med Emma Lamm, och de bosätter sig snart i Paris. Under somrarna hemma i Sverige börjar han utforska det nordiska landskapet och vattenytans speglingar och reflexer. Intrycken från friluftsmåleriets strävan efter luft och ljus märks, och sommaren 1886 gör han en stor akvarell med fosterländskt motiv, "Vårt dagliga bröd". Målningen skildrar en åkerren i Dalarna under sensommarens höskörd och sammanfattade Zorns nya idéer om naturåtergivning och akvarellmåleri.

Han arbetade med många förstudier och fotografier för att komponera sin bild som en hyllning till arbetet med jorden och de människor som han vuxit upp med. Trots alla förstudier fångar målningen en känsla av vardag och solljus samtidigt som den är genomarbetad och så detaljerad att den av vissa kritiserades för att vara överarbetad.

*Impressions de Londres, 1890
Göteborgs Konstmuseum*

Under en vistelse i konstnärskolonin St. Ives i England började Zorn hösten 1887 arbeta mer medvetet med oljemåleriet. Ett

*Havet i månensken St Ives, 1888
Zornsamlingsarna Mora*

behov av att utveckla sig konstnärligt och söka nya uttryck var en drivkraft att söka sig till det för honom nya materialet, men samtidigt var det ett strategiskt viktigt steg i hans fortsatta karriär som konstnär. Mellan teknikerna och materialen fanns en hierarki; oljemåleriet hade helt enkelt högre status än akvarellen.

Efter 1888 blir akvarellen ganska sällsynt i Zorns produktion, han återvänder till den endast i skisser och i enstaka bilder, men genom livet hade han en stor respekt för och kärlek till vattenfärgen. I hans nära vänskap med konstnären Carl Larsson utbyter de tankar och diskuterar teknikens styrkor och möjligheter.

Under de tio första åren av sitt konstnärskap arbetar Zorn närmast uteslutande i akvarell. Under dessa betydelsefulla år utvecklar han sitt konstnärskap och lägger grunden till de teman som han kommer att arbeta med under resten av sitt konstnärsliv – porträtt, folklivsskildringar och studier av nakna kvinnor i naturen.

*Text: Lena Eriksson
pedagogisk ledare Nordiska Akvarellmuseet*

Zorn – en mångsidig herre

Anders Zorn ger många associationer. Några av dem: kullor, Zorngården, vargskinnspäls. Men många andra är också möjliga: sällskapsmänniska, resenär, arkitekt, möbelkonstnär.

När man haft tillfälle att besöka Zornmuseet och Zorngården i Mora, förstår man att uppskatta det enorma inflytande, som Anders Zorn hade på sin samtid och på konsten. Många sidor av honom kommer i dagen.

Han reste mycket; till England, Frankrike, Spanien, USA (sju resor), men även Mexiko, Kuba, Egypten och många andra länder besöktes. Han målade porträtt av amerikanska presidenter och andra framstående personer. Han fick Hederslegionen och andra utmärkelser.

Kärleken till hembygden var stark, han återvände till Mora och bosatte sig där 1896. Han övertog Zorngården, byggde om och byggde till. Han inrättade en modern bostad, han ritade möblerna. Han tog sig också tid att samla, inte bara på egna och kollegors målningar, utan även på silver, porslin och konstföremål från sydeuropa. Silversamlingen i Zornmuseet är en verklig skatt. Zorns alla medaljer finns kvar.

Anders och Emma fick inga barn – istället hade de ett intensivt umgänge. I stort sett hade de gäster till varje middag, som innehöll flera rätter, och som man intog på kinesiskt porslin i matsalen efter att ha klätt om.

Zorngården i Mora

Zornmuseet invigdes 1939, och 1942 blev även Zorngården museum, efter hustruns död. Allt är sig likt sedan dess och Zorngården känns som ett levande hem. När man själv fått se silvret, porslinet, kläderna, då har man fått en verklig relation till bygdens store son.

Text och bild: Rune Niklasson

Styrelsen år 2004

Ordinarie

Ordförande: Birgitta Norrgren, Skärhamn

Kassör: Christina Lundberg, Skärhamn

Vice ordförande: Solveig Börjesson, Rönnäng

Redaktör: Rune Niklasson, Stenungsund

Ledamöter: Lena Aldrin Jansson, Skärhamn, Cerold Johanson, Myggenäs, Anita Sindler, Fagerfjäll

Suppleanter

Gudrun Lindblad (*sekreterare och protokollförare*), Jörlanda,

Peter Macken, Skärhamn, Östen Nilsson, Skärhamn, Karin Rydén, Göteborg, Bengt Törnqvist, Angered, Ulrika Wallin, Skärhamn

Revisorer

Kerstin Andersson, Sigvard Staxäng
Inger Johansson (*revisorssuppleant*)

Valberedning

Christer Blomqvist, Betty Cronstrand och Christina Henriksson

Plats för medlemskort

B

Porto
betalt

Plats för medlemskort

Medlemmar

Har du betalat medlemsavgiften? I så fall har du fått ditt medlemskort med detta eller föregående nummer av Akvarellspegeln. I annat fall ber vi dig att betala avgiften. Postgiro se nedan eller ring Dagny Peterstam tel: 0304-67 06 44.

Utställningar

15 maj – 26 september,

Anders Zorn / Nordisk Akvarell

Allmänna visningar av Zornutställningen:

15 maj – 13 juni, lördag, söndag, onsdag och torsdag kl 14.

14 juni – 15 augusti, dagligen kl 13 och 14.

18 aug – 26 sept, lördag, söndag, onsdag och torsdag kl 14.

3 oktober – 14 november Lena Mattsson

21 november – 30 januari 2005 Michael Kvium

restaurang Vatten

Tfn +46 (0)304 67 00 87 - Fax +46(0)304 67 12 70

Hemsida: www.vgc.nu E-post: vatten@telia.com

Akvareller lottades ut

På årsmötet skedde traditionsenligt dragning i medlemslotteriet (18 vinster), närvarolotteriet (en vinst) och snabbhetslotteriet (två vinster).

Medlemslotteriet

Agnetha Santesson 1594 *Spegling, Jürgen Asp*
Gunborg Lindahl 1125 *Stilleben i ödebus, Hasse Karlsson*
Anna-Karin Pettersson 109 *Kruka i upplösning, Monica Månsson*
Bente Simonsen 2711 *Lagunen, Boo Skoog*
Eva Lundberg 1302 *Kykladiskt ansikte, Monica Månsson*
John Gunnar Ericsson 1194 *Early morning exer-cise II, Peter Sternäng*
Kerstin Paulsson 1795 *Utan titel, Åke Carlström*
Susanne Axelsson 437 *Utan titel, Krister Svanvik*
Kirsi Salmela 3493 *Utan titel, Krister Svanvik*
Lars Egedius 3519 *Amaryllis, Göran Lantz*
Anders Åstrand 1830 *Utan titel, Krister Svanvik*
Anne Thilander Klang 2445 *Orosmoln, Saro Aratoun*
Gunilla Lindhardt 977 *Kvinnostudie, P O Netterblad*
Lena Bengtsson 748 *Utanför Hammen-hög, vinter, Hasse Karlsson*
Bengt Gilborne 2383 *Utan titel, Åke Carlström*
Irma Broberg 1892 *Åskmoln II, Saro Aratoun*
Ingrid Olausson 339 *Utan titel, Britt Selander*
Anne-Gretha Ericsson 623 *Akvarellcollage I, Annelise Lönström*

Närvarolotteriet

Barbro Wallace 45 *bok*

Snabbhetslotteriet

Birger Simonsen 358 *bok*

Marianne Lindstedt 1971 *bok*

Öppettider på Nordiska Akvarellmuseet

15 maj – 26 september

dagligen 11–18

i september öppet även

torsdag 11–20

helgdagsaftnar 11–16

10 oktober 2004 – april 2005

tisdag – söndag 12–17

torsdag 12–20, måndag stängt

Entré 65:- Vänf. medlemmar: 32:-

Tfn +46 (0)304 60 00 80 -

Fax +46 (0)304 60 00 99

Hemsida: www.akvarellmuseet.org

E-post: info@akvarellmuseet.org

akvarellspegeln

Vänföreningen Nordiska Akvarellmuseet

Södra Hamnen 6, SE-471 32 Skärhamn, Sverige, Tel: +46 (0)705 45 94 80

E-post: info@akvarellmuseet-vanforeningen.se eller birgitta.norrgrn@mail.bip.net

Hemsida: www.akvarellmuseet-vanforeningen.se

Redaktör och ansvarig utgivare: Rune Niklasson, Tel: +46 (0)303 671 68

Fax: +46 (0)303 72 66 36 E-post: akvarellspegeln@telia.com

För adressändringar kontakta Dagny Peterstam, tel: 0304-67 06 44

Våra nordiska postgironummer:
Sverige 7 30 60-6
Danmark 1 676-3373
Norge 7877.08.13394
Finland 800019 70612884